

ሓድሽ ኮሮናቫይረስ/Coronavirus

ዝተሓደሰ ኣብ 10/3/2020

ሰነድ ጭብጥታት

ኣገዳሲ ሓበሬታ ብዛዕባ እቲ ሓድሽ ኮሮናቫይረስ ከምኡ'ውን ብዛዕባ ፕሮጀክት "ነብስና ከምኡ ክንከላኽል ኢና"።

እንታይ ክትገብሩ ትኽእሉ?

ኣእዳው ብጽኑዕ ምሕጸብ።

ኣብ መንዲል ወይ ኣብ ምናት ምስዓልን ኢንጥሽ ክግበርን ኣለዎ።

ርሕቀት ምግባር።

ብኢድ ሰላም ምባል ምውጋድ።

ኣብ ረስንን ሰዓልን ኣብ ገዛ ምትራፍ።

ጥራይ ድሕሪ ብተሌፎን ዝተገብረ ምዝገብ ኣብ ቤትጽሕፈት ሓኪም ወይ ኣብ ጤንኛ ህጹጽ ኩነታት።

ብዝበዘኡ ዝሕተቱ ሕቶታትን ሞልስታትን ብዛዕባቲ ሓድሽ ኮሮናቫይረስ

ልቦናን ርክሳታትን

እዚአም ናይ ጽሬትን ኣደብን ሕጋዊ ስለምንታይ ክንድቲ ኣገደስቲ እዮም፤

እቲ ኮሮናቫይረስ ሰብ ገና ጸረ-ኣካል ዘይረኽበሉ ሓድሽ ዓይነት ቫይረስ እዩ። ንብዙሕ ዓይነታት ልቦናን ሕማምን ከስዕብ ይኸእል። ስለዚ ዝርጋሐ እቲ ሓድሽ ኮሮናቫይረስ ብዝተኸለሰ ሞጠን ከነጉድሎ ኣለና።

ብሕልፊ ንክሓሙ/ ልዕል ዝበለ ተኸእሎ/ ርክሳ ዘለዎም ሰባት ክሕለው ኣለዎም። እዚአም ልዕሊ 65 ዕድሜ ዝገበሩ ሰባት ከምኡ'ውን ቅድሚኡ ሕማም ዘለዎም ሰባት እዮም፤ ጸቕጢ ደም፣ ሽከርታ፣ ሞትነ-ልባዊ ሕማማት፣ ናይ ምስትንፋስ ሕዱር ሕማማት፣ ሞንሽሮ ከምኡ'ውን ንስርዓተ ምክልኻል ብያነ (ኢሙንሲስተም) ዘድከሙ ሕማማትን ፍውሳታትን።

ኩላትና ነቶም ሕጋዊት እንተ ተኸተልናዮም ነዚአም ሰባት ብዝሓሸ ክንከላኸሎም ንኸእል። እዚ ክንገብር ከለናሲ ዋላ ብርቱዕ ሕማማት ዘለዎም ሰባት ኣብቶም ጥዕናውያን ትካላት ቀደም ጽቡቕ ንክሕከሙ ውን ሓገዝቲ ክንከውን ንኸእል። ኣብቶም ጨናፍር ጸዕቂ (ኢንተንሲቭ-ስታስዮን) እቶም ሞሐከሚ ክፍልታትን ናይ ትንፋስ ሞሳርቲታትን ብወሰን ተቐሪቦም።

ሞን ዝለዓለ ርክሳ ኣለዎ፤

ነቶም ዝበዘሙ ሰባት ምሕማም ምስቲ ሓድሽ ኮሮናቫይረስ ዘይጓዳእ እዩ። ብብርቱዕ ክሓሙ ዝኸእሉ ሰባት ልዕሊ 65 ዕድሜ ዘለዎም እዮም ከምኡ'ውን እቶም ዝስዕቡ ቅድሚኡ ሕማማት ዘለዎም፤

- ጸቕጢ ደም
- ሽከርታ
- ሞትነ-ልባዊ ሕማማት
- ሕዱራት ናይ ምስትንፋስ ሕማማት
- ንስርዓተ ምክልኻል ብያነ ዘድከሙ ሕማማትን ፍውሳታትን
- ሞንሽሮ

ኣብ ስዊዘርላንድ ብሓድሽ ኮሮናቫይረስ ክትልበድ ትኸእል ዶ፤

እው፣ ኣብ ስዊዘርላንድ ምልባድ ቦቲ ሓድሽ ኮሮናቫይረስ ርክሳኡ እናበዘሐ ይኸይድ ኣሎ።

እቲ ሓድሽ ኮሮናቫይረስ ብኸመይ ይመሓላለፍ፤

እቲ ሓድሽ ኮሮናቫይረስ ብቀንዲ ቀረባን ንውሕ ዝበለን ርክብ ምስተገብረ ይሰጋገር፤ ምስ ሓይ ዝሓመመ ሰብ ካብ 15 ደቓቓቕ ንላዕሊ ብክልተ ሜትሮን ታሕትን ርክቀት እንተሎካ ክትልበድ ትኸእል። እቲ ምስግጋር ብንጠባት እዩ ዝፍጸም፤ እቶ ዝሓመመ ሰብ እንጥሾ እንተ ኢሉ ወይ እንተ ሲዒሉ እቶም ቫይረሳት ብቐጥታ ኣብ ልፍጫ ኣፍንጫ፣ ኣፍ ወይ ኣዲንቲ ናይ ካልኣት ሰባት ክበጽኡ ይኸእል። ብ ኣእዳው፣ ብምስዓልን እንጥሾ ምባልን ዝመጹ ተላገብቲ ንጠባት ኣብ ኣእዳው ክህልዉ ይኸእሉ። እንድሕር ተንኪፍካዮም ኣብ ኣፍ፣ ኣፍንጫ ወይ ኣዲንቲ ክበጽኡ ይኸእሉ።

ምልክታት፣ ምርመራን ሕክምናን

ኣብ ምሕማም ምስቲ ሓድሽ ኮሮናቫይረስ ኣዮኖት ምልክታት ይቕልቀሉ፤

ብዝበዘኡ ረስኒ፣ ሰዓል ከምኡ ድማ ጸገማት ምስትንፋስ እዮም። እዚአም ምልክታት ዝተፈላለዩ ብርታዕ ክህልዉ ይኸእሉ። እንተላይ ሽግግራት ከም ንኣብነት ነድሪ ሳንቡእ ይከኣሉ እዮም። ገሊአም ዝተሓመሙ ዋላ ሽግር ምስ ምሕቃቕ ወይ ምስ ኣዲንቲ (ኩልሙት) ኣለዎም።

ረስንን ሰዓልን አለኒ፣ እንታይ ክገብር አለኒ፤

ንማንም መታን ከይትልብድ ምልክታት ናይዚ ሕማም እንተሎካ ኣብ ገዛ ክትተርፍ ኣለካ።

ምልክታት ሕማም ዝስዕቡ ክኾኑ ይኸእሉ፡

- ረስኒ (ዋዒ ኣካላት ካብ 38°C ዲግሪ ንላዕሊ ብሓንሳብ ምስ ስምዒት ድኻም፣ ሓደሓደ ግዜ ምስ ቃንዛ ጭቃዳታት)
- ሰዓል ንቐጽ እዩ፣ ምስ ቃንዛ ገሮሮ ክመጽእ ይኸእል

እዚኦም ምልክታት ፈኩስ እንተኾይኖም ባዕልኹም ክትከነኹኑ ትኸእሉ። ምልክታትኩም ምስዘሓሉ 24 ሰዓታት ጸኒሕኩም ካብ ገዛ ትወጽኡ፣ ብኸምኡ ንካልኣት ሰባት ካብ ምልባድ ክትውግዱ። ሽዑ ሕጋዊ ጽሬትን ኣደብን ኣስተውዕሉ ኢኹም (ቀዳማይ ገጽ ረአዩ «እንታይ ክትገብሩ ትኸእሉ፡»)።

ልዕል ዝበለ ርክሳ እንተሎኩም፣ ወይ እቶም ምልክታት እናገደዱ እንተዝኸዱ፣ ንሓኪምኩም ደውሉ/ ደውሉ ኢኹም። ንሳ ወይ ንሱ ሕክምናዊ ምጽራይ ክካየድ እንተለዎ ወይ ኣብ ገዛኹም ተራፍኩም ባዕልኹም ክትኸናኹኑ እንተትኸእሉ ክትውስን እያ/ ክውስን እዩ።

ምሕማም ምስቲ ሓድሽ ኮሮናቫይረስ ብኸመይ እዩ ዝሕከም፡

ክሳብ ሕጂ ሕክምና ንሕማማት ምስ ኮሮናቫይረሳት የለን። እቲ ሕክምና ኣብ ምህዳእ/ ምዝሓል ምልክታት ተደራቱ። ሕሙማት ንምክልኻል ካልኣት ሰባት ይግለሉ። ብርትዕ ዝበለ ሕማም ኣንተሎ ዝበዝሖ ግዜ ሕክምና ኣብ ጭንፈር ጻዕቂ ኣድላይ ክኸውን እዩ። ብፍልይ ዝበለ ኩነታት ተክኒካዊ ምስትንፋስ የድሊ እዩ።

ስጉምትታት ንምክልኻል

ኣብ ምጋሽ እንታይ ኣገዳሲ እዩ፡

ዳርጋ ኣብ ኩሎም ቦታታት ኣብ ዓለም ናይ ምልባድ ምስቲ ሓድሽ ኮሮናቫይረስ ርክሳ ኣሎ። WHO (ውድብ ጥዕና ዓለም) ክሳብ ሕጂ ግን ዝኾነ ደረጃ ምጋሽ ኣየፍለጠን። ኣብ ብዙሓት መዓርፎታት ነፈርቲ ንተሳፈርቲ ዝበርትዑ ስጉምትታት ጽኑዕ ምክትታል ኣለው።

ኣብ መገሻታትኩም ንምኸርታት ጽሬትን ኣደብን ተኸተሉ ኢኹም። ብኸምኡ ካብ ምልባድ ምስ ኮሮናቫይረስ ክትኸላኸሉ ትኸእሉ ኢኹም።

ካብ ዕድመ 65 ንላዕሊ ዲኹም ወይ ቅድመ-ሕማም (ጻቕጢ ደም፣ ናይ ምስትንፋስ ሕዳር ሕማማት፣ ሸኮርያ፣ መትነ-ልባዊ ሕማማት፣ ንስርዓተ ምክልኻል ብያነ ዘድክሙ ሕማማትን ፍውሳታትን፣ መንሸሮ) ኣለኩም ዶ፡ ምኸርታትና ንብፍላይ ዝተደንገቱ ሰባት ተኸተሉ ኢኹም።

ኣብ ገሊኦም ሃገራት ኣብ ኪራንተይን ዝተኣዘዙ ቦታታት ኣለው። ኣብኡ መእተውን መወጽእን – ኣዝዩ ኣድላይ እንተኾይኑ – ጥራይ ድሕሪ ፍሉይ ፍቓድ ይከኣል እዩ። እዚኦም ደረጃታትን ትእዛዛትን ማዕረ ክንደይ ከምዝጸንሑ ክንግምግም ኣይንኸእልን ኢና።

ኣብ ኣህጉራውያን መዓርፎታት ነፈርቲ እቶም ተሳፈርቲ ዝበርትዑ ስጉምትታት ጽኑዕ ምክትታል ከምዘለው ክሓስቡ ኣለዎም።

ኢንፎላይን ተሌፎን ንናብ ስዊዘርላንድ ዝኣትዉ ሰባት፡

ምልክታት (ጸገማት ምስትንፋስ፣ ሰዓል፣ ረስኒ) ኣለውኹም፣ ኣብ ስዊዘርላንድ ክትኣትዉ ደሊኹም ከምኡ'ውን ሕክምናውያን ሕቶታት ኣለውኹም ዶ፡ ደውሉልና ኢኹም፡ +41 (0)58 464 44 88

ሓበሬታ ብዛዕባ ሕክምናውያን ሕቶታት ንመገሻኹም፡

www.safetravel.ch

ቅድሚ መገሻ ካብ ኤምባሲ ወይ ቆንስላቶ መዓልቦ ሃገር ብዛዕባ ናይ ሕጂ ብቕዓት ዘለዎም ስጉምታታት ([Webseite EDA > Ausländische Vertretungen in der Schweiz](#)) ሓበሬታታት ሕተቱ።

እቲ ሓድሽ ኮሮናቫይረስ እንታይ እዩ፡

SARS-CoV-2 እንታይ ድዩ COVID-19 ውን እንታይ እዩ፡

እቲ ሓድሽ ኮሮናቫይረስ መወዳእታ 2019 ኣብ ቻይና ብሰንኪ ዘይንቡር ውህሊ ናይ ሳንቡእ ነድርታት ኣብታ ኣብ ማእከል ቻይና ዘላ ከተማ ዉሃን ተረጋጊጹ። እቲ ቫይረስ SARS-CoV-2 ዝብሃል ስም ተዋህቡ ከምኡ'ውን ምስቲ «Middle-East Respiratory Syndrome» MERS ከምኡ'ውን ምስ «ብርቱዕ ክሩር ምስትንፋሳዊ ምልክት ሕማም» SARS ኣብ ሓይ ስድራ ኣትዩ።

እቲ WHO ነቲ ብሓድሽ ኮሮናቫይረስ ዝወጸ ሕማም ኣብ 11 ለካቲት 2020 ወግዓዊ ስም ሂቡዎ፡ COVID-19፣ ብሓዲሩ «coronavirus disease 2019» ወይ ብ ትግርኛ ሕማም ኮሮናቫይረስ 2019።

ናይ ሕጂ ዘለው ሓበሬታታት እቲ ቫይረስ ካብ እንስሳታት ናብ ሰባት ከም ተመሓላሊፉ ከምኡ'ውን ሕጂ ካብ ሰብ ናብ ሰብ ከምዝመሓላለፍ ዘሎ ዩፍልጡ እዮም። ከባብያዊ መበቐሉ ምናልባት ናይ ዓሳን እንስሳን ዕዳጋ ኣብ ከተማ ዉሃን እዩ ኔሩ፣ ቻይናውያን በዓል መዚታት ነዚ ዕዳጋ ኣብ መንጉኡ ዓጺኦም።

ተወሰኽቲ ሓበሬታታት፡ www.bag-coronavirus.ch
www.bag.admin.ch/neues-coronavirus
(ጀርመንኛ፣ ፍራንስኛ፣ ጣልያንኛ፣ እንግሊዝኛ)

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Bundesamt für Gesundheit BAG
Office fédéral de la santé publique OFSP
Ufficio federale della sanità pubblica UFSP
Federal Office of Public Health FOPH

Swiss Confederation